

BORGÅ - ÖVERENSKOMMELSEN (Swedish)

Den engelska originaltexten fastställdes vid det fjärde plenarmötet i Järvenpää, Finland, den 9-13 oktober 1992

"The Porvoo Common Statement", Council for Christian Unity of the General Synod of the Church of England, London, 1993, Copyright © 1993 by David Tustin and Tore Furberg.

FÖRORD av ordförandena

I LÄGESBESKRIVNING

A - Nya möjligheter

B - Vår gemensamma grund som kyrkor

C - Vårt gemensamma uppdrag i dag

II KYRKANS VÄSEN OCH ENHET

A - Guds rike och kyrkans mysterium och syfte

B - Gemenskapens natur och enhetens mål

III VAD VI ÄR ENIGA OM I TRON

IV BISKOPSÄMBETET I TJÄNST FÖR KYRKANS APOSTOLICITET

A - Kyrkans apostolicitet

B - Apostoliskt ämbete

C - Biskopsämbetet i den apostoliska successionens tjänst

D - Den historiska biskopssuccessionen som ett tecken

E - Ett nytt skede

V MOT NÄRMARE ENHET

A - Gemensam deklaration

B - Gemensamma högtidsgudstjänster

C - Vidgat ekumeniskt engagemang

FÖRORD av ordförandena

- 1 Nordeuropa har varit föremål för dramatiska omvälvningar under senare år. Många nya kontakter för handel, utbildning, turism och för samarbete i miljöfrågor utvecklas nu aktivt inom de nordisk-baltiska och de brittisk-irländska regionerna. I detta scenario av snabba förändringar har de anglikanska och lutherska kyrkorna en viktig roll och det föreliggande dokumentet visar visionen hos tolv sådana kyrkor med sammanlagt 50 miljoner medlemmar på väg in i en närmare gemenskap och olika former av praktiskt samarbete i sitt aktuella uppdrag.¹ Det är en källa till stor glädje att de anglikanska och lutherska grenarna av västerländsk kristenhet, med så många gemensamma rötter och anmärkningsvärt likartade drag, har återupptäckt varandra under detta århundrade och börjat växa närmare samman.
- 2 Flera viktiga faktorer har påverkat tillkomsten av Borgå-överenskommelsen. Den första är den serie av teologiska samtal, som fördes mellan anglikaner och lutheraner i den nordisk-baltiska regionen mellan 1909-1951 och de överenskommelser som dessa ledde fram till.² För det andra kom dessa kyrkor varandra mycket närmare också genom sådant som inte direkt rörde förhandlingar om kyrkans enhet. Detta gäller framför allt serierna av anglo-skandinaviska teologiska konferenser, som inleddes 1929, och pastoralkonferenser, som inleddes 1978 och alltjämt pågår. För det tredje skapades på 1970- och 80-talen ett nytt teologiskt debattklimat på världsnivå genom de bilaterala och multilaterala ekumeniska dialogerna. Det framgår särskilt tydligt av följande rapporter: Pullach 1973, Lima (BEM) 1982, Helsingfors 1982, Cold Ash 1983 och Niagara 1988. Framför allt har den sistnämnda rapporten kastat nytt ljus över gamla frågeställningar om tro och trosutövning.
- 3 Den direkta impulsen att gå utöver de tidigare överenskommelserna kom från personliga initiativ av ärkebiskop Robert Runcie, Canterbury, och ärkebiskop Bertil Werkström, Uppsala, som följdes upp av följande personer, nämligen Canon Christopher Hill och Canon Martin Reardon, England, domprost Lars Österlin, Sverige, och professor Ola Tjørhom, Norge. Vi står i tacksamhetsskuld till dem för deras framsynthet och beslutsamhet, som väckte positivt gensvar i de berörda länderna.
- 4 Ännu en impuls kom från The Lutheran-Episcopal Agreement 1982 i USA och från The Meissen Common Statement 1988 mellan Church of England och de evangeliska kyrkorna i Öst- och Väst-Tyskland. Var och en av dessa överenskommelser ledde till "eucharistic hospitality", d v s ömsesidig nattvardsgemenskap, till viss tjänstgöring i

varandras kyrkor, gemensamt nattvardsfirande vid vissa tillfällen och en förpliktelse till gemenskap i liv och uppdrag. Personer, som deltagit i utformningen av båda dessa överenskommelser, gav oss förstahandsinformation om vad som förevarit.

- 5 Företrädare för de berörda kyrkorna samlades fyra gånger till överläggningar 1989-1992. Därutöver sammanträdde en redaktionsgrupp. Vi tar detta tillfälle i akt att tacka alla medlemmarna i gruppen, inte minst biskop Stephen Sykes (Ely), biskop Tord Harlin (Uppsala) och Dr Lorenz Grönvik (Helsingfors), som generöst svarat för detta extra arbete. Vi vill också uttrycka vår uppskattning och vårt varma tack till dem, som generöst svarade för mat och husrum under våra möten, till våra konsulter och ekumeniska observatörer för deras finkänsliga stöd och konstruktiva råd, till direktor Gunnel Borgegård för hennes arbete med att koordinera de nordiska och baltiska översättningarna, till alla dem, som arbetat med att göra denna rapport tillgänglig på andra språk och till de kyrkornas anställda, som bidragit med teologiskt och administrativt kunnande: Dr Mary Tanner, Rev Geoffrey Brown, Mr Colin Podmore och direktor Kaj Engström.
- 6 Syftet med dessa samtal var att föra oss vidare från våra hittillsvarande fragmentariska överenskommelser mot målet, som är synlig enhet. Genom att ta vara på tidigare ekumeniska dialoger hoppades vi uttrycka ett större mått av gemensam förståelse och att lösa upp de sedan länge upplevda svårigheterna mellan oss då det gäller biskopsämbete och succession. Vi fann att vi hade likartad historia och stod inför likartade utmaningar från samhället av i dag och att det inte fanns några väsentliga skillnader mellan oss inom de områden som rör tron, det sakramentala livet eller ämbetet (varje kyrka är redan episkopal till sin struktur). Vi blev övertygade om att det nu var möjligt att betrakta varandras kyrkor, var och en med sin speciella egenart, som systerkyrkor. Tiden var mogen för att komma närmare varandra och för att förverkliga en praktisk överenskommelse som skulle vara lika relevant för lekfolk som för prästerskap i vårt gemensamma uppdrag.
- 7 Denna målsättning visade sig så attraktiv för anglikaner och lutheraner i våra grannländer att antalet deltagande kyrkor i våra samtal utvidgades. De ursprungliga deltagarna kom från de fem nordiska länderna (Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige) och från Lettland, Estland och England. Redan från början och därefter fortlöpande informerade vi företrädare för kyrkorna i Litauen såväl som i Irland, Skottland och Wales om samtalens utveckling. Ärkebiskop George Carey, som före sin förflyttning till Canterbury deltagit i samtalen, ivrade för dessa kyrkors fulla deltagande och det var med stor glädje och tillfredsställelse som de senare välkomnades till överläggningarna.
- 8 Den slutgiltiga texten antogs enhälligt tisdagen den 13 oktober 1992 i Järvenpää och kallas Borgå-överenskommelsen (The Porvoo Common Statement) efter den finska stad i vars domkyrka vi hade firat gemensam nattvard föregående söndag. Anglikaner och lutheraner firade nattvard och hade gemensamma andakter morgon och kväll under dessa möten och faktum är att det var inom ramen för detta gudstjänstsammanhang, som Gud förde oss till samstämmighet.

Då det gäller strukturen och innehållet i denna rapport vill vi ge följande korta kommentar:

Kap I tecknar de historiska och aktuella förutsättningarna och förankrar de följande läromässiga övervägandena i kyrkans uppdrag. I detta avseende följer det tankegången i The Niagara Report.

Kap II redogör för vår samsyn i fråga om kyrkans väsen och målet som är synlig enhet. Se framför allt §§20 och 28.

Kap III återger i korthet de grundläggande gemensamma dragen i anglikaners och lutheraners tro och trosutövning. De tolv avsnitten i §32 bygger på de läromässiga överenskommelser som träffats i tidigare dialoger.

Kap IV börjar med att i §34 ange det viktiga problem som måste lösas, nämligen biskopsämbetet och dess relation till successionen. Rapporten öppnar sedan nya vägar, vilka anges i §35. De avsnitt som följer förtjänar att noga uppmärksammas. Detta kapitel försöker visa på en möjlighet att befria våra kyrkor från begränsade och negativa föreställningar och presentera en djupare förståelse av apostolicitet, av biskopsämbetet och av historisk succession som "tecken". Detta teologiska argument knyts i §54 i sin tur till ett missionssammanhang och slutsatserna av detta sammanfattas i §§56-57. Eftersom denna del av dokumentet bygger på erfarenheten av kyrkans liv i tolv olika länder hänvisar vi läsaren till den serie om tolv historiska uppsatser om biskopsämbetet i våra kyrkor och Canon Christopher Hills inledning till Essays on Church and Ministry in Northern Europe. Då det gäller den lutherska tolkningen av begreppet vigning i de nordiska och baltiska kyrkorna får de anglikanska läsarna god hjälp av Canon John Halliburtons analys av de vigningsordningar som för närvarande är i bruk. Lokala likheter och skillnader i synen på diakonatet och på initiation och konfirmation beskrivs och utvärderas i andra artiklar. Då vi nämner detta material vill vi framföra vårt varma tack till författarna och framför allt till Canon Hill för hans arbete som redaktör.

Kap V innehåller, i §58, Borgå-deklarationen, som kommer att läggas fram för avgörande i respektive kyrkors beslutsfattande organ. Satsen b(v) gör det tydligt att utbyte av ordinerade ämbetsbärare måste ske "i enlighet med vid varje tillfälle gällande förordningar". Detta innebär ett realistiskt accepterande av vissa begränsningar som redan tillämpas i våra sammanhang, t ex beträffande kvinnliga biskopar (och på sådana, som blivit vigda av dem) eller synen på kvinnliga präster på vissa platser, kravet på skäliga kunskaper i det lokala språket, nödvändiga yrkesmässiga kvalifikationer, bestämmelser för statlig tjänst, avläggande av sedvanliga löften etc.

Vi överlämnar nu denna rapport till de deltagande kyrkorna för noggrant studium. Den engelska texten har översatts till vart och ett av de berörda språken, men den engelska texten står som originaltext. Som §§60 och 61 visar, strider inte dessa förslag mot redan existerande ekumeniska överenskommelser. Dock är vi medvetna om att denna rapport har betydelse också för andra kyrkor och vi skulle vilja understryka

vikten av att våra ekumeniska samtalspartners får tillfälle att yttra sig under remisstiden. Till dem, så väl som till våra egna kyrkoledningar, överlämnar vi dessa förslag med ödmjukhet.

- 11 Vi hyser ett starkt hopp om att alla de deltagande kyrkorna skall godkänna Borgå-deklarationen. Om så sker, blir detta ett mycket betydelsefullt bidrag till återställandet av Kristi kyrkas synliga enhet. Så snart som en av de anglikanska kyrkorna och en av de lutherska kyrkorna har godkänt deklarationen kan avtalet träda i kraft och tillämpas dem emellan, under förutsättning att de förändringar, som är nödvändiga på grund av lagar och förordningar, görs av respektive kyrka. Först så småningom kommer deklarationens fulla betydelse att kunna värderas. Man kan förutse att det offentliga firandet för att markera våra nya relationer inte kommer att äga rum förrän alla de deltagande kyrkorna svarat.
- 12 Under nattvardsgudstjänsten i Borgå domkyrka, den sista söndagen vi tillbringade tillsammans under våra samtal, påmindes vi av predikanten om att det inte är tillräckligt att vi gläder oss inom våra anglikanska och lutherska traditioner. Om evangeliet skall kunna uttrycka och forma livet i vår gemenskap, kräver detta inte bara, att vi är trogna mot den tradition, som vi står i, utan också att vi är öppna för nya frågeställningar. En speciell utmaning möter dem som hör till nationalkyrkor, nämligen att utöva en kritisk och profetisk roll i den egna nationens liv och att dessutom bära vittnesbörd om en enhet i Kristus bortom nationella lojaliteter och gränser. Vi tror att de insikter och förslag, som denna rapport rymmer, erbjuder en väg som för oss närmare varandra då vi antar denna utmaning och gör det möjligt för våra kyrkor att ge ett fullödigt kristet vittnesbörd och att tjäna inte bara våra enskilda nationer och kulturer utan också inom ett vidare europeiskt sammanhang.

David Tustin, Biskop av Grimsby
Tore Furberg, Biskop emeritus av Visby

Johannesburg i februari 1993

1. LÄGESBESKRIVNING

A. Nya möjligheter

- 1 Genom Guds nåd samverkar anglikaner och lutheraner över hela jorden i mission och tjänst och upptäcker därvid hur mycket de har gemensamt. I Europa har våra kyrkor levt sida vid sida i olika länder i århundraden. Under avsevärd tid har våra kyrkor upprätthållit prästtjänster för de egna kyrkomedlemmarna i varandras länder. Betydelsen av dessa tjänster har ökat med den växande befolkningsrörligheten. Där bägge kyrkotraditionerna finns i samma område, som i Nordamerika, södra och östra Afrika, har nya relationer utvecklats och nya lokala överenskommelser träffats. Samtidigt växer gemenskapen mellan anglikaner och lutheraner i Europa. Det

övertygar oss om att tiden nu är inne att se över och revidera gällande överenskommelser.

- 2 Dessa överenskommelser, som möjliggör olika grader av gemenskap, har bara delvis omsatts i praktiken. Så har t ex den politiska situationen i de baltiska länderna under 50 år, från 1939 till 1989, förhindrat att de helt och fullt genomförts. Överenskommelserna skiljer sig mycket från varandra därför att anglikanerna tidigare har gjort skillnad mellan de olika lutherska kyrkorna, först och främst efter vilket förhållande dessa kyrkor har till det historiska biskopsämbetet. De nordiska och baltiska kyrkorna har emellertid alltid haft nattvardsgemenskap. Till detta kommer att de nordiska länderna alltmer betraktas som en region och kyrkorna har nu ett nära samarbete dels med varandra dels inom ramen för Nordiska biskopsmötet och Nordiska ekumeniska rådet. Politiska förändringar i Östeuropa har givit nytt hopp åt kyrkorna i de baltiska länderna. De utvecklar nu ett eget liv och bidrar mer och mer till den vidare gemenskapen. Samarbetet med dem blir allt viktigare i en snabbt föränderlig situation med nya möjligheter för kyrkorna.
- 3 De nordiska och baltiska kyrkorna eftersträvar förbindelser med de anglikanska kyrkorna i Storbritannien och Irland, inte bara som enskilda nationalkyrkor utan också som grupper av kyrkor. Kommissionen gläder sig åt nya kontakter med Den evangelisk lutherska kyrkan i Litauen. Vi tror att en möjlighet öppnar sig till en ny överenskommelse, som inte gör åtskillnad mellan våra kyrkor.
- 4 Vi stärks i denna övertygelse genom en klar och tydlig teologisk samsyn i ett antal anglikansk-lutherska samtal. Dessutom vittnar det officiella godkännandet av The Meissen Common Statement mellan Church of England och Tysklands evangeliska kyrka om en växande gemensam förståelse av vad Kyrkan är.
- 5 Anglikaner och lutheraner får också stöd av den bredare ekumeniska samsyn, till vilken ortodoxa, romersk-katolska och protestantiska kyrkor har bidragit, när det gäller läran om kyrkan, ämbetet och sakramenten. Denna samsyn har gjort det möjligt för oss att komma förbi tänkesätt och missuppfattningar, som hindrat sökandet efter enhet mellan anglikaner och lutheraner. Särskilt viktig är förståelsen av kyrkans mysterium som Kristi kropp, som Guds pilgrimsfolk, som gemenskap (koinonia) och även som delaktighet i Guds uppdrag i världen genom vittnesbörd och tjänst. Detta ger en rätt ram för ett nytt sätt att närma sig frågan om kyrkans ordinerade ämbete och om tillsynsfunktionen (episkopé).
- 6 Framför allt ställs vi inför en gemensam utmaning att aktivt delta i Guds sändningsuppdrag till våra folk och vår världsdal i en tid med unika möjligheter, en tid som rätteligen skulle kunna kallas kairos.

B. Vår gemensamma grund som kyrkor

- 7 Alla våra kyrkors tro, gudstjänst och andliga liv har sin grund i den apostoliska kyrkans tradition. Vi står i förbindelse med fornkyrkan och den medeltida kyrkan såväl direkt som genom reformationstidens insikter. Var och en av oss uppfattar sin egen kyrka som en del av Jesu Kristi ena, heliga, allmänneliga (katolska) kyrka och som fullt delaktig i hela Guds folks ena apostoliska sändning. Vi har del i den västliga kristenhetens liturgiska arv liksom i reformationens betonande av rättfärdiggörelse genom tro och dess betonande av ord och sakrament som nådemedel. Allt detta kommer till uttryck i våra bekännelseskriterier och liturgiska dokument och erkännes i allt större utsträckning både som ett väsentligt band mellan våra kyrkor och som ett bidrag till den vidare ekumeniska rörelsen.
- 8 Trots geografiska avstånd och stora olikheter i språk, kultur och historisk utveckling har de anglikanska kyrkorna i Storbritannien och Irland och de lutherska kyrkorna i de nordiska och baltiska länderna mycket gemensamt också i fråga om gemensam historia. Anglosaxiska och keltiska missionärer spelade en viktig roll i Nordeuropas evangelisation och grundade vissa av de nordiska ländernas historiska biskopssäten. Det obrutna vittnesbörd, som avlagts av biskopar, som efterträtt varandra i stiftet, och upprätthållandet av det pastorala och liturgiska livet i alla våra länders katedraler och kyrkor är ett viktigt uttryck för det kristna livets kontinuitet genom århundradena och för enheten mellan kyrkorna i Storbritannien och Irland och i Nordeuropa.
- 9 Var och en av våra kyrkor har spelat en betydelsefull roll i det egna landets sociala och andliga utveckling. Vi har varit medvetna om vår sändning och vårt uppdrag till alla människor i våra länder. De flesta av våra kyrkor har i sina länder haft ett pastoralt och ibland också rättsligt ansvar för befolkningsmajoriteten. Detta uppdrag utförs i dag mer och mer i samarbete med andra kyrkor.

C. Vårt gemensamma uppdrag idag

- 10 Många ideologiska, sociala och politiska förändringar i Europa ställer i dag våra kyrkor och folk inför nya uppgifter och möjligheter. Till dessa hör:
- a en växande medvetenhet bland Europas folk om inbördes beroende och ömsesidigt ansvarstagande och om behovet av att rätta till de orättvisor, som många århundradens europeiska krig lett till och som påverkat hela världen. Detta gäller särskilt 1900-talets krig;
- b nya möjligheter – särskilt omvälvande i Baltikum – till evangelisation, re-evangelisation, pastoralt arbete i alla våra länder och utmaningen att formulera den kristna tron på nytt som svar både på en rådande materialistisk livsstil och en längtan hos många efter andliga värden;

- c ett behov av att reagera på det vacuum, som uppstått efter sammanbrottet av ett monolitiskt, politiskt system i Östeuropa och på den alltmer pluralistiska samhällstyp, som växer fram både i Storbritannien och Irland och i de nordiska länderna;
- d möjligheter att arbeta för fred, rättvisa och mänskliga rättigheter, att minska klyftorna mellan de rika länderna och de länder, som blivit utarmade och lider av orättfärdigt ekonomiskt beroende och att slå vakt om de fattigas och marginaliserades rättigheter och värdighet – särskilt gäller detta invandrare, flyktingar och etniska minoriteter;
- e an ecological debate within and between the countries of Northern Europe, to which the churches have begun to bring a positive theology of creation and incarnation according permanent value to the earth and life in all its forms;
- f ett behov av dialog och samförstånd med folk av andra raser, kulturer och religiösa traditioner som medmänniskor och medborgare i ett nytt Europa.
- 11 Alla större kyrkor i Europa samråder nu om dessa frågor, framför allt i uppföljningen av den europeiska ekumeniska samlingen i Basel 1989, anordnad gemensamt av Europeiska kyrkokonferensen (CEC) och Rådet för de europeiska katolska biskopskonferenserna (CCEE). Vi är förpliktigade att främja denna samrådsprocess och att spela en aktiv roll i uppföljningen av de initiativ, som kommer därifrån. Genom sådana gemensamma strävanden i vittnesbörd och tjänst skall vi bygga vidare på den enhet, som vi redan har, och bidra till en mer djupgående framtida enhet.
- 12 I Lutherska världsförbundets och Anglikanska kyrkogemenskapens vidare sammanhang har våra kyrkor blivit medvetna om nödvändigheten av att ta itu med problem och uppgifter i ett världsperspektiv.
- 13 Inför alla de frågor, som uppkommer ur vårt gemensamma uppdrag idag, kallas våra kyrkor att tillsammans förkunna plikten att tjäna världen i stort och de samhällen, där de är ställda. På samma sätt kallas de att tillsammans förkunna det kristna hopp, som kommer av tron och som ger livet mening i samhällen, som präglas av osäkerhet. Vidare kallas de att gemensamt förkunna Guds helande kärlek och försoning i samhällen, som sargats av förföljelse, förtryck och orättvisa. Denna gemensamma förkunnelse i ord och sakrament ger uttryck åt den hemlighet som ligger i Guds kärlek, Guds närvaro och Guds rike.

2. KYRKANS VÄSEN OCH ENHET

A. Guds rike och kyrkans mysterium och syfte

- 14 Vår tid kräver något nytt av oss som kyrkor. Vår gemensamma syn, så som den kommer till uttryck i denna text om kyrkans väsen och enhet, har betydelse för det sätt på vilket vi svarar på de utmaningar vår tid ställer. Vi har kommit att se klarare, att vi inte är främlingar för varandra utan "äger samma medborgarskap som de heliga och

har... hem hos Gud... har fogats in i den byggnad som har apostlarna och profeterna till grund och Kristus Jesus själv till hörnsten" (Ef. 2:19-20). Genom Guds nåds gåva har vi dragits in i Guds viljas sfär, han som med sig vill försona allt vad han har skapat och upprätthåller (2 Kor 5:17-19) för att befria skapelsen från allt slaveri (Rom 8:19-22) och sammanfatta allting i enhet med sig själv (Ef 1:9f). Guds yttersta syfte och uppdrag i Kristus är återställandet och förnyelsen av allt vad han gjort, Guds rikes ankomst i dess fullhet.

- 15 För att förena oss med sig själv sände Fadern sin Son Jesus Kristus i världen. Genom Kristi liv, död och uppståndelse uppenbaras Guds kärlek och vi blir frälsta från syndens och dödens makter (Joh 3:16-18). Genom nåd mottagen i tro blir vi insatta i ett rätt förhållande till Gud. Vi förs från död till nytt liv (Rom 6:1-11), pånyttfödda, vi görs till söner och döttrar och frigörs till liv i Anden (Gal 4:5, Rom 8:14-17). Detta är hjärtpunkten i kyrkans förkunnelse av evangelium och genom denna förkunnelse samlar Gud sitt folk. I varje tidsålder alltifrån apostlarna har det varit kyrkans uppgift att förkunna detta evangelium i ord och gärning: "Det vi har sett och hört förkunnar vi för er, för att också ni skall vara med i vår gemenskap (koinonia), som är en gemenskap (koinonia) med Fadern och hans son Jesus Kristus" (1 Joh 1:3).
- 16 Tro är den av Gud givna insikten att ljuset har kommit i världen, att Ordet blev människa och bodde ibland oss och gav oss rätten att bli Guds barn (Joh 1:1-13). Som liv i gemenskap med den treenige Guden för tron oss in, stöder och när oss i kyrkans, Kristi kropps, gemensamma liv. Det är förlåtelsens gåva, som befriar oss från syndens fångelse och från vår ängsliga strävan att rättfärdiga oss själva. Den befriar oss till ett liv i tacksamhet, kärlek och hopp. Av nåd är vi frälsta, genom tron (Ef 2:8).
- 17 Till detta liv i gemenskap med Gud och varandra (koinonia) kallas vi samman av evangeliet. I dopet förenar oss den heliga Anden med Kristus i hans död och uppståndelse (Rom 6:1-11, 1 Kor 12:13). I nattvarden närs och uppehålls vi som lemmar i en och samma kropp genom delaktighet i Kristi kropp och blod (1 Kor 10:16f.). Kyrkan och evangeliet är därför med nödvändighet förbundna med varandra. Tron på Jesus, som är Kristus, som grundval för Guds herravälde växer fram ur evangeliets synliga och hörbara förkunnelse i ord och sakrament. Det finns ingen förkunnelse av ord och sakrament vid sidan av en gemenskap och dess ämbete.⁸ Därför konstitueras kyrkans gemenskap av ordets förkunnelse och sakramentens förvaltning, betjänade av det ordinerade ämbetet. Genom dessa gåvor skapar och vidmakthåller Gud kyrkan och föder dagligen tro, kärlek och nytt liv.
- 18 Kyrkan som gemenskap måste ses som redskap för Guds yttersta syfte. Den är till för Guds ära, för att i lydnad mot Kristi sändning tjäna mänsklighetens och hela skapelsens försoning (Ef 1:10). Därför är kyrkan sänd till världen som ett tecken på, redskap för och försmak av en verklighet, som kommer från det som ligger bortom historien – Guds rike. Kyrkan förkroppsligar frälsningens mysterium, hemligheten om en ny mänsklighet försonad med Gud, där människorna är försonade med varandra genom Jesus Kristus (Ef 2:14, Kol 1:19-27). Genom sin diakonala och förkunnande tjänst pekar den på Guds rikes verklighet och i den heliga Andens kraft är den delaktig i det

gudomliga uppdrag, i kraft av vilket Fadern sände Sonen till att vara världens frälsare (1 Joh 4:14, jfr Joh 3:17).

- 19 Den heliga Anden skänker gemenskapen olika och varandra kompletterande gåvor. Dessa är till för hela folkets gemensamma bästa och kommer till uttryck i tjänande handlingar inom gemenskapen och för världen. Alla medlemmar är kallade att, med gemenskapens hjälp, upptäcka de nådegåvor de mottagit och bruka dem till att uppbygga kyrkan och tjäna den värld, till vilken kyrkan är sänd.
- 20 Kyrkan är en gudomlig verklighet, den är helig och spränger ramarna för vår nuvarande begränsade verklighet. På samma gång delar den som mänsklig institution brustenheten hos den mänskliga gemenskapen i dess tvetydighet och bräcklighet. Kyrkan är alltid kallad till bot, förändring och förnyelse och är ständigt beroende av Guds barmhärtighet och förlåtelse. Den heliga Skrift ger en bild av en kyrka, som lever i evangeliets ljus:
- den är en kyrka rotad och grundad i Herren Kristi nåd och kärlek;
- den är en kyrka, som alltid är fylld av glädje, som beder oavlåtligt och är fylld av tacksägelse också mitt i lidandet;
- den är en pilgrimskyrka, ett Guds folk med ett nytt himmelskt medborgarskap, ett heligt folk och ett kungligt prästadöme;
- den är en kyrka, som gemensamt bekänner den apostoliska tron i ord och liv, den tro som är gemensam för hela kyrkan överallt och i alla tider;
- den är en kyrka, med ett uppdrag till alla i varje ras och folk, en kyrka som predikar evangelium, förkunnar syndernas förlåtelse, döper och firar nattvard;
- den är en kyrka, som betjänas av ett ordinerat apostoliskt ämbete, ett ämbete sänt av Gud att samla och ge näring åt Guds folk på varje ort och därvid förena och länka dem samman med den allmänliga kyrkan och de heligas samfund;
- den är en kyrka som genom sin synliga gemenskap uttrycker Guds helande och förenande makt mitt i mänsklighetens splittring;
- den är en kyrka, där gemenskapens band är starka nog att sätta den i stånd att bära ett verksamt vittnesbörd i världen, att värna och tolka den apostoliska tron, att fatta beslut, att undervisa med auktoritet och att dela med sig till de behövande av sitt goda;
- den är en levande kyrka, öppen för det hopp, som Gud ställt i utsikt, och för den rikedom och härlighet, som Gud erbjudit den som sitt folks arvedel och för de omätliga resurser, som Guds kraft öppnar för dem, som tror på honom.
- Denna bild av kyrkan är på intet vis fullständig. Inte desto mindre utmanar den våra kyrkor till trohet i livet och till ständig bot och förnyelse.

B. Gemenskapens natur och enhetens mål

- 21 Den heliga Skrift tecknar bilden av kyrkans enhet som en glädjeric gemenskap med Fadern och hans Son Jesus Kristus (1 Joh 1:1-10) och därtill som en gemenskap dess medlemmar emellan. Jesus ber, att lärjungarna skall bli ett, liksom Fadern är i honom och han i Fadern, för att världen skall tro (Joh 17:21). Eftersom kyrkans enhet har sin grund i det mysterium, som emenskapen mellan personerna i Treenigheten utgör, hör enheten med nödvändighet till kyrkans natur. Om Kristi kropps enhet talas det i relation till "en enda ande... ett och samma hopp.... En är Herren, en är tron, ett är dopet, en är Gud och allas fader...." (Ef 4:4-6). Gemenskap mellan kristna och kyrkor bör inte betraktas som en frukt av mänsklig ansträngning. Den är redan given i Kristus som en gåva att mottas, och "som alla goda gåvor kommer också enheten från Fadern genom Sonen i Den helige Ande".
- 22 I detta perspektiv måste frånvaron av enhet betraktas som en onormal företeelse. Trots vår synd och splittring har den enhet vi är kallade till redan börjat komma till uttryck i kyrkan. Enheten kräver att bli förkroppsligad i en mer synlig, strukturerad form, så att kyrkan, genom den heliga Anden, kan framstå som en enda Kristi kropp och som tecken på, redskap för och försmak av Guds rike. Enligt detta sätt att se är alla nuvarande samfundstraditioner provisoriska.
- 23 Synlig enhet skall emellertid inte förväxlas med uniformitet. "Enheten i Kristus skänkes oss inte trots mångfalden och i motsättningen till denna utan med och i mångfalden." Eftersom denna mångfald svarar mot den heliga Andens många gåvor till kyrkan, är mångfalden av grundläggande kyrklig betydelse, med konsekvenser för alla delar av kyrkans liv. Den är inte bara en eftergift för teologisk pluralism. Både kyrkans enhet och dess mångfald har sin yttersta grund i gemenskapen hos Gud, den heliga Treenigheten.
- 24 Bevarandet av enheten och vidmakthållandet av mångfalden betjänas av gemenskapens band. Gemenskap med Gud och med andra troende kommer till uttryck i ett och samma dop som gensvar på den apostoliska förkunnelsen. Den kommer också till uttryck i den gemensamma bekännelsen av den apostoliska tron, i det gemensamma firandet av nattvarden, som uppbygger Kristi ena kropp, samt i ett och samma ämbete, avskilt genom bön och handpåläggning. Denna enhet kommer också till uttryck i en kärlekens gemenskap, som innebär att de kristna är förbundna med varandra i ett förpliktigande förhållande, präglad av ömsesidigt ansvar, gemensamma andliga gåvor och en skyldighet att dela med sig av sina världsliga tillgångar. Redan i Apostlagärningarna kan vi urskilja dessa gemenskapens band: "De som tog till sig hans (Petrus) ord lät döpa sig,.... Och de deltog troget i apostlarnas undervisning och den inbördes hjälpen, i brödbrytande och bönerna.... De troende fortsatte att samlas och hade allting gemensamt" (Apg 2:41 ff.).
- 25 I Apostlagärningarnas berättelse betjänas detta liv i gemenskap av det apostoliska ämbetet. Vi får en bild av hur detta ämbete fostrar mångfaldens rikedom och samtidigt vidmakthåller enheten. Genom apostlarna Petrus och Paulus missionsarbete blev också hedningarna döpta. Inför hotet om splittring bekräftas detta radikala beslut

genom att kyrkan samlas till ett koncilium (Apg 15). Detta illustrerar de apostoliska ledarnas roll och ställning inom kyrkans koncilier.

26 En sådan uppfattning om gemenskapen har beskrivits på följande sätt:

"Den enhet, som är given i Kristus och rotad i Gud den Treenige, förverkligas i det förkunnade Ordet, i gemenskapen i Sakramenten och i det av Gud insatta och genom ordination vidareförda ämbetet. Den lever ut i trons enhet, den tro som vi gemensamt betygar, bekänner och undervisar om och i den hoppets och kärlekens enhet, som leder oss att förenas i en helt förpliktande gemenskap. Den kräver den yttre synliga gestalt, vilken innefattar både ett element av inbördes olikhet och andlig mångfald och likaså ett element av historisk förändring och utveckling. Denna gemenskap, som sträcker sig över alla orter och tider, är kallad att finnas till i vittnesbörd och tjänst för världen."

27 Redan i Nya testamentet finns den skandal, som splittringen bland de kristna utgör (1 Kor 1:11-13, 1 Joh 2:18-19). Kyrkor som av historiska skäl och på grund av avsiktlig splittring inte är förenade i yttre måtto, är genom sin tro förpliktade att arbeta och be för att återfå sin synliga enhet och fördjupade andliga gemenskap. Kyrkan ställs inför visionen av enheten som allt skapats mål (Ef 1), då hela världen skall försonas med Gud (2 Kor 5). Gemenskap är sålunda en försoningens frukt och med nödvändighet en eskatologisk verklighet. Kristna kan aldrig tolerera oenighet. Deras plikt är inte bara att bevara och vidmakthålla utan också att främja och ge näring åt högsta möjliga förverkligande av gemenskapen mellan och inom kyrkorna.

28 Det finns en mängd olika av varandra avhängiga aspekter på detta slag av gemenskap. Denna omfattar enighet i tro och gemensamt sakramentsfirande, som understöds av ett förenat ämbete och former för kollegialt och konciliärt samråd i fråga om tro, liv och vittnesbörd. Dessa uttryck för gemenskap kan behöva konkretiseras i kyrkliga lagar och förordningar. För att gemenskapen ska nå sitt fulla förverkligande fordras att alla dessa synliga sidor av kyrkans liv genomsyras av en djup andlig gemenskap, ett sammanväxande i en och samma anda, ömsesidig omtanke och en omsorg om enhet (Fil 2:2).

3. VAD VI ÄR ENIGA OM I TRON

29 Anglikanerna i Storbritannien och Irland och lutheranerna i de nordiska och baltiska länderna har inte vid något tillfälle fördömt varandra som kyrkor och har aldrig formellt skilts åt. Ett djupare förverkligande av gemenskapen är dock förvisso önskvärt och tycks nu vara möjligt. Detta kan ske utan att man för den skull förnekar den berättigade och fruktbara mångfald, som under tidernas lopp har utvecklats till ett distinkt sätt att bekänna och uttrycka vår tro. Anglikaner har tenderat att betona liturgins betydelse som uttryck för kyrkans tro. Lutheraner har inte förnekat detta men snarare tenderat att lägga större vikt vid den läromässiga bekännelsen. Bägge parter ser dock *lex orandi* (börens lag) och *lex credendi* (trons lag) som intimt förbundna.

Augsburgska bekännelsen och De trettionio religionsartiklarna kom till under olikartade omständigheter för att möta olika behov och spelar inte samma roll i kyrkornas liv. De innehåller många gemensamma formuleringar och vittnar gemensamt om kyrkans tro genom tiderna. På denna grundval har samtida ekumeniska kontakter och utbyte väsentligt bidragit till att klarlägga vissa återstående frågor och med större precision beskrivit i vilken grad vi har gemensam syn på kyrkans väsen och uppgift och grundläggande enighet i tron. Vi är nu kallade att fördjupa gemenskapen och att ta nya steg på vägen mot synlig enhet och en ny samhörighet i vårt gemensamma vittnesbörd, i ord och handling, om en och samme Herre, en och samma tro och om ett och samma dop.

30 Med detta för ögonen vill vi ge uttryck för den grundläggande överensstämmelse i tron, som råder mellan oss. Här bygger vi på Dop, Nattvard, Ämbete (Lima-texten) och våra kyrkors officiella svar på denna text. Vi drar också nytta av tidigare försök att klargöra den anglikanska-lutherska enighetens vidd och väsen. Hit hör Pullach-rapporten från 1973,¹³ Helsingfors-rapporten från 1983,¹⁴ Cold Ash-rapporten från 1983,¹⁵ Implications of the Gospel från 1988,¹⁶ Meissen Common Statement från 1988,¹⁷ och Niagara-rapporten från 1988.¹⁸ Dessa texter vittnar alla om en väsentlig grundläggande enighet i tron mellan anglikaner och lutheraner. Vi har dragit nytta av de insikter dessa texter innehåller som ett bidrag till vår överensstämmelse i tron. Vidare har vi i stor utsträckning använt resultaten från både den anglikansk/romersk-katolska och den romersk-katolska/lutherska dialogen.

31 Den överensstämmelse i tron som uppnåtts i de anglikansk-lutherska texterna bekräftades av en resolution från Lambeth-konferensen 1988. Där heter det att konferensen

"erkänner Jesu Kristi kyrkas närvaro i den lutherska kyrkogemenskapen såväl som i vår egen". Detta gör man "på basis av den höga grad av konsensus, som uppnåtts i internationella, regionala och nationella dialoger mellan anglikaner och lutheraner och i ljuset av den gemenskap omkring ordet och sakramenten som man funnit i varandras traditioner".

En motsvarande bekräftelse kom till uttryck i en resolution vid Lutherska världsförbundets åttonde generalförsamling i Curitiba i februari 1990:

"Denna generalförsamling uttalar, att Lutherska världsförbundet förnyar sitt engagemang för att nå fram till full gemenskap med kyrkorna i den anglikanska gemenskapen, och uppmanar Lutherska världsförbundets medlemskyrkor att vidta lämpliga åtgärder för att förverkliga denna målsättning... att Lutherska världsförbundet tacksamt noterar de steg mot kyrkogemenskap med nationella och regionala anglikanska motparter, som medlemskyrkor i Lutherska världsförbundet redan kunnat ta och vill uppmuntra dem att gå vidare."

32 Här sammanfattar vi de grundläggande trosövertygelser och den praxis, som är gemensamma för oss:

- a Vi erkänner Gamla och Nya testamentets kanoniska skrifter som tillräckliga, inspirerade och auktoritativa dokument och vittnesbörd, av profetisk och apostolisk karaktär, om Guds uppenbarelse i Jesus Kristus. Vi läser den heliga Skrift som en del av den offentliga gudstjänsten på folkspråket. Vi tror, att i Skriften – som är Guds Ord och vittnesbörd om evangelium – erbjuds evigt liv till hela mänskligheten, och att Skriften innehåller allt som är nödvändigt för frälsning.
- b Vi tror att Guds vilja och bud är avgörande för den kristna förkunnelsen, för tron och livet. Guds bud förpliktar oss att älska Gud och vår nästa och att leva och tjäna till hans pris och ära. Samtidigt avslöjar Guds bud våra synder och vårt ständiga behov av hans nåd.
- c Vi tror och förkunnar evangeliet, att Gud i Jesus Kristus älskar och återlöser världen. Vi "delar en gemensam förståelse av Guds rättfärdiggörande nåd, dvs att vi räknas rättfärdiga och göres rättfärdiga inför Gud av nåd allena genom tro på grund av vår Herres och Frälsares Jesu Kristi förtjänst och inte på grund av våra egna gärningar och förtjänster.... Våra bägge traditioner bekräftar, att rättfärdiggörelsen leder, och måste leda, till goda gärningar; äkta tro utmynnar i kärlek". Vi mottar den heliga Anden, som förnyar våra hjärtan och utrustar oss för goda gärningar och kallar oss till goda gärningar. Eftersom rättfärdiggörelse och helgelse är aspekter av samma gudomliga handlande, så är också levande tro och kärlek oåtskiljbara hos den troende.
- d Vi erkänner kyrkans tro genom tiderna, sådan denna uttrycks i den Niceno-konstantinopolitanska trosbekännelsen och den Apostoliska trosbekännelsen och bekänner de grundläggande trinitariska och kristologiska lärosatser, som dessa trosbekännelser vittnar om. Sålunda tror vi, att Jesus av Nasaret är sann Gud och sann människa, och att Gud är en enda Gud i tre personer, Fader, Son och helig Ande. Denna tro bekräftas uttryckligen både i De trettionio religionsartiklarna och Augsburgska bekännelsen.
- e Vi bekänner och firar den apostoliska tron i liturgisk gudstjänst. Vi ser i liturgin både ett firande av frälsningen i Kristus och en avgörande faktor för att markera consensus fidelium (de troendes samstämmighet). Vi gläder oss åt att vi i så hög grad har en "gemensam tradition av fromhet, liturgi och sakramentalt liv som har gett oss likartade gudstjänstformer och gemensamma texter, psalmer, sånger och böner. Vi har påverkats av en gemensam liturgisk förnyelse och av de varierande uttrycksformer, som finns i olika kulturella sammanhang".
- f Vi tror, att Kyrkan grundats och uppehålls av Gud den Treenige genom Guds frälsande gärning i ordet och sakramenten. Vi tror, att Kyrkan är ett tecken på, ett instrument för och en försmak av Guds rike, men vi erkänner också att den ständigt behöver reformeras och förnyas.
- g Vi tror, att Gud genom dopet med vatten i den treenige Gudens namn, förenar den döpte med Jesu Kristi död och uppståndelse, leder den döpte in i den ena, heliga, allmänliga och apostoliska kyrkan och av nåd skänker nytt liv i Anden. Eftersom vi i våra kyrkor praktiserar och värderar barndopet, tar vi också vår kateketiska uppgift på

allvar, att föra de döpta barnen fram till ett moget ställningstagande för Kristus. I alla våra traditioner följs dop av konfirmation. Vi ser två olika former av praxis i våra kyrkor, vilka bägge har sina förelöpare under tidigare århundraden. I anglikanska kyrkor förrättas konfirmationen av biskopen. I de nordiska och baltiska kyrkorna förrättas konfirmationen som regel av församlingsprästen. I alla våra kyrkor innefattar denna akt åkallande av den treenige Guden, förnyelse av dopbekännelsen och en bön om att kandidaten genom dopnådens förnyelse måtte stärkas nu och alltid.

- h Vi tror, att Kristi kropp och blod är verkligt närvarande, utdelas och mottas under bröd och vin i nattvarden (eukaristin). Så mottar vi Kristi kropp och blod, hans som korsfästes och uppstod, och i honom syndernas förlåtelse och alla de övriga välsignelser, som hans lidande har givit oss. Eukaristins åminnelse är inte bara en erinran om en händelse i det förflutna eller dess innebörd, utan även kyrkans verksamma förkunnelse av Guds mäktiga gärningar. Trots att vi inte är i stånd att ge Gud ett värdigt offer, förenar Kristus oss med sig i sitt självutgivande offer till Fadern, det enastående, hela, fullkomliga och tillfyllestgörande offer, som han har givit för oss alla. I eukaristin handlar Gud själv och ger liv åt Kristi kropp och förnyar varje lem. När kyrkan firar eukaristin, återupprättas och näres den, stärks den i tro och hopp, till vittnesbörd och tjänst i det dagliga livet. Här har vi redan en försmak av Gudsrikets eviga salighet.
- i Vi tror, att alla kyrkans medlemmar kallas att delta i dess apostoliska uppdrag. Alla döpta har därför mottagit olika gåvor och tjänster av den heliga Anden. De har kallats att ge sitt liv som "ett levande offer" och att be för kyrkan och för världens frälsning. Detta är hela gudsfolkets allmänna prästadöme och kallelsen till ämbete och tjänst (1 Petr 2:5).
- j Vi tror, att det ordinerade ämbetet finns inom kyrkans gemenskap för att tjäna hela Guds folk i dess uppdrag. Vi anser ordets och sakramentens ordinerade ämbete vara gudomligt instiftat och som sådant en Guds gåva till sin kyrka. Ordinerade ämbetsbärare är som alla kristna förbundna både med Kristi och med kyrkans prästadöme. Denna grundläggande enhet i det ordinerade ämbetet uttrycks i tjänst för ordet och sakramenten. I kyrkans liv har denna enhet tagit sig olikartade uttryck. Det treledade ämbetet med biskop, präst och diakon blev det allmänna mönstret i kyrkan under de första århundradena och bibehålls alltjämt i många kyrkor, om än ofta bara delvis. "Det treledade ämbetet, bestående av biskop, presbyter och diakon, kan idag tjäna som uttryck för den enhet vi söker och även som ett medel att uppnå den".
- k Vi tror, att ett pastoralt tillsynsämbete (episkopé), som utövas personligt, kollegialt och i gemenskap, är nödvändigt som ett vittnesbörd om, och ett skydd för kyrkans enhet och apostolicitet. Vidare bevarar och brukar vi biskopsämbetet som ett tecken på vår avsikt att under Guds beskydd säkra kyrkans kontinuitet i apostoliskt liv och vittnesbörd. Av dessa skäl har alla våra kyrkor ett personligt utövat biskopsämbete.
- l Vi delar ett gemensamt hopp om Guds rikes slutliga fullbordan och tror, att vi i detta eskatologiska perspektiv är kallade att nu verka för främjandet av rättvisa, att söka fred och ta vård om den skapade världen. Gudsrikets förpliktelser skall styra vårt liv i

kyrkan och vår omsorg om världen. "Den kristna tron lär oss, att Gud stiftat fred genom Jesus och hans blod på korset (Kol 1:20) och därigenom skapat detta enda giltiga centrum för mänsklighetens enhet."

- 33 Denna sammanfattning vittnar om en hög grad av enhet i tro och lära. Det krävs visserligen inte, att varje tradition skall godta varje läromässig formulering som är karaktäristisk för våra speciella traditioner, men däremot krävs det av oss att vi erkänner och övervinner de återstående hindren för en ännu närmare gemenskap.

4. BISKOPSÄMBETET I TJÄNST FÖR KYRKANS APOSTOLICITET

Ett nytt skede

- 34 Det har länge varit ett problem att finna en gemensam syn på biskopsämbetet och dess relation till successionen. Under reformationstiden vigde alla våra kyrkor biskopar (ibland brukades termen superintendent som synonym för biskop) till biskopssäten, som fanns redan i förreformatorisk tid. Man klagade därmed sin avsikt att vidareföra den ena, heliga, allmänliga och apostoliska kyrkans liv och ämbete. I vissa områden bevarades den historiska biskopssuccessionen genom vigning utförd av biskop, medan på andra håll i ett fåtal fall biskopar eller superintendenter vigdes av präster i överensstämmelse med vad man uppfattade varit fallet i den tidiga kyrkan. En följd av detta var bristande enhet mellan våra kyrkors ämbeten och sålunda ett hinder för gemensamt vittnesbörd, tjänst och uppdrag. Brottet i den episkopala successionen har likväl i dessa kyrkor alltid åtföljts av en vilja och av åtgärder att säkra den apostoliska kontinuiteten i kyrkan som en evangeliets kyrka betjänad av biskopligt tillsynsämbete. Dessa kyrkors fortsatta traditioner visar deras trohet mot kyrkans apostoliska arv. Under de senaste hundra åren har alla våra kyrkor känt ett växande behov av att övervinna denna svårighet och att ge ett gemensamt uttryck åt sin fortsatta delaktighet i den ena, heliga, allmänliga och apostoliska kyrkans liv.
- 35 På grund av detta problem vill vi här presentera en omfattande genomgång av hela kyrkans apostolicitet och inom denna det apostoliska ämbetet, succession i biskopsämbetet samt den historiska successionen som ett tecken. Alla dessa hänger inbördes samman.

A . Kyrkans apostolicitet

- 36 "I trosbekännelsen bekänner kyrkan om sig själv, att den är apostolisk. Kyrkan lever i kontinuitet med apostlarna och deras förkunnelse. Samme Herre, som sände apostlarna, r alltjämt närvarande i kyrkan. Anden bevarar kyrkan i den apostoliska traditionen, intill dess att historien når sin fullbordan i Guds rike. Apostolisk tradition i kyrkan betyder kontinuitet i fråga om apostlarkyrkans bestående karaktärsdrag:

vittnesbörd om den apostoliska tron, förkunnelse och nytolkning av evangeliet, firande av dop och nattvard, vidareförandet av ämbetsmässigt ansvar, gemenskap i bön, kärlek, glädje och lidande, tjänande av de sjuka och behövande, enhet mellan de lokala kyrkorna och ett delande av de gåvor som Herren givit åt var och en."

- 37 Kyrkan av idag, liksom en gång apostlarna, har ansvar för att förkunna evangelium för alla folk, eftersom de goda nyheterna om Jesus Kristus uppenbarat Guds eviga plan för alltings försoning i hans Son. Kyrkan är kallad till trohet mot det normativa apostoliska vittnesbördet om dess Herres liv, död, uppståndelse och upphöjelse. Kyrkan mottar sitt uppdrag och kraften att fullfölja detta som en gåva från den uppståndne Kristus. Alltså, kyrkan som helhet är apostolisk. "Apostolicitet innebär, att kyrkan är sänd av Jesus för att vara till för världen, att delta i hans uppdrag och därför i dens uppdrag, som sände Jesus, att delta i Faderns och Sonens sändning i den heliga Andens kraft".
- 38 Gud den heliga Anden utgjuter sina gåvor över hela kyrkan (Ef 4:11-13, 1 Kor 12:4-11) och får därigenom män och kvinnor, lekfolk och ordinerade, att bidra till att bygga upp gemenskapen. Sålunda deltar hela kyrkan i förmedlingen av evangelium – varje medlem ger sitt bidrag – genom att troget uttrycka och gestalta de förblivande kännetecknen i apostlarnas kyrka vid en bestämd tid och på en bestämd ort. Av väsentlig betydelse för kyrkans vittnesbörd är inte bara hennes ord utan också medlemmarnas kärlek till varandra. Väsentlig är också kvaliteten av kyrkans tjänst till behövande människor, användningen av hennes ekonomiska och andra resurser, tillämpningen av rättvisa och effektivitet, fördelningen och utövandet av makt samt hur församlingarna firar gudstjänst. Allt detta är uttrycksmedel, som måste riktas mot Kristus, Guds sanna Ord, och ha sitt ursprung i den heliga Andens liv.
- 39 Sålunda återfinns den apostoliska successionens primära uttryck i hela kyrkans apostoliska tradition. Successionen uttrycker det bestående och därmed kontinuiteten i Kristi egen sändning i vilken kyrkan har del.
- 40 Inom ramen för hela kyrkans apostolicitet finns ämbetets apostoliska succession, som tjänar och fokuserar kyrkans kontinuitet i Kristus och dess trofasthet mot Jesu ord och gärningar, som förmedlats av apostlarna. Det ordinerade ämbetet har ett speciellt ansvar att vittna om denna tradition och att förkunna den på nytt med auktoritet i varje generation.

B. Apostoliskt ämbete

- 41 För att bygga upp kyrkan har Gud skänkt det apostoliska ämbetet, instiftat av vår Herre och vidarefört genom apostlarna. Det ordinerade ämbetets huvudansvar är att samlas och uppbygga Kristi kropp genom att förkunna och undervisa i Guds ord, fira sakramenten och leda gemenskapens liv i gudstjänst, sändning och diakoni. Avskiljandet av en person för en livslång ordinerad tjänst genom bön, nedkallande av den heliga Anden och handpåläggning påminner kyrkan om att den mottar sitt uppdrag från Kristus själv och ger uttryck åt kyrkans fasta avsikt att leva i trofasthet

mot och tacksamhet över detta uppdrag och denna gåva. Detta ena ämbetes olika uppgifter kommer till uttryck i dess struktur. Det treledade ämbetet av biskopar, präster och diakoner blev det allmänna mönstret för den ordinerade tjänsten i fornkyrkan. Snare genomgick det likväl avsevärda förändringar när det utövades praktiskt och utvecklas än i dag.

- 42 Guds gåvors mångfald kräver samordning, så att de kan berika hela kyrkan och dess enhet. Denna mångfald och mängden av uppgifter i tjänandet kräver ett samordnande ämbete. Detta är tillsynsämbetet, episkopé, en omsorg om hela gemenskapens liv, en pastoral omvårdnad om prästerna och en äkta omsorg om Kristi hjord så som Kristus befäller tiderna igenom och i enhet med kristna på andra orter. Episkopé (tillsyn) är ett hela kyrkans behov och att den trofast utövas i evangeliets ljus är av grundläggande betydelse för kyrkans liv.
- 43 Tillsyn över kyrkan och dess uppdrag är biskopens speciella ansvar. Biskopens ämbete är ett tjänstens och kommunikationens ämbete inom de troendes gemenskap och, tillsammans med gemenskapen som helhet, för världen. Biskopar förkunnar ordet, förvaltar sakramenten och utövar kyrkotukt som representativa pastorala ämbetsbärare för tillsyn, kontinuitet och enhet i kyrkan. De har pastoral tillsyn över det område de är kallade till. De tjänar apostoliciteten, katoliciteten och enheten i kyrkans undervisning, gudstjänst och sakramental liv. De har ansvar för ledarskap i kyrkans sändning. Ingen av dessa uppgifter bör fullgöras isolerade från kyrkan som helhet.
- 44 Tillsynsämbetet utövas personligt, kollegialt och inom gemenskapens ram. Det är av personlig art, eftersom Kristi närvaro bland sitt folk kan markeras mest verkningsfullt genom den person, som ordinerats till att förkunna evangeliet och till att kalla församlingen att tjäna Herren i en enhet av liv och vittnesbörd. Det är kollegialt, för det första därför att biskopen samlar dem som är ordinerade till att dela ämbetets uppgifter och att representera gemenskapens angelägenheter. För det andra därför att biskoparnas kollegialitet förbinder den kristna gemenskapen på lokalplanet med den vidare kyrkan och den universella kyrkan med denna lokala gemenskap. Det är präglad av gemenskapen, eftersom utövandet av det ordinerade ämbetet är rotat i gemenskapens liv och kräver gemenskapens aktiva deltagande i upptäckten av Guds vilja och Andens ledning. I de flesta av våra kyrkor idag kommer detta till uttryck i synodal form. Tillsammans med andra ämbetsbärare och hela gemenskapen har biskoparna ansvar för att ämbetsauktoriteten i kyrkan förs vidare i ordnade former.
- 45 Tillsynsämbetets personliga, kollegiala och gemenskapsmässiga dimensioner kommer till uttryck på lokal, regional och universell nivå i kyrkans liv.

C. Biskopsämbetet i den apostoliska successionens tjänst

- 46 Den yttersta grunden för kyrkans trohet, i apostlarnas efterföljd, är Herrens löfte och den heliga Andens verksamma närvaro i hela kyrkan. Tillsynsämbetets kontinuitet skall ses inom ramen för hela kyrkans fortsatta apostoliska liv och uppdrag. Apostolisk succession i biskopsämbetet är ett synligt och personligt sätt att fästa uppmärksamheten på hela kyrkans apostolicitet.
- 47 Kontinuitet i apostolisk succession markeras genom en biskops ordination eller vigning. I denna akt samlas Guds folk för att bekräfta valet av och be för den som skall vigas. När den ordinerande biskopen och andra representanter under bön lägger händerna på den som viges åkallar hela kyrkan Gud, i tillit till hans löfte, att utgjuta den heliga Anden över sitt förbundsfolk (Jes 11:1-3, jfr Veni Creator Spiritus). Den bibliska handpålägningsakten är innehållsligt rik. Den kan, bl a, betyda identifikation, uppdragsgivande eller välkomnande. Den används i många sammanhang: vid konfirmation, avlösning, helande och ordination. Å na sidan erkänns och konfirmeras den nådegåva, som Gud redan givit genom handpåläggning med bön. Å andra sidan fullkomnas den för tjänst i handpåläggningen. Dess precisa innebörd och avsikt som tecken bestäms av den bön eller deklARATION, som åtföljer den. För biskopsämbetet gäller att ordination under bön och handpåläggning är att upprepa vad apostlarna gjorde, och vad kyrkan gjort tiderna igenom.
- 48 Vid en biskopsvigning är tecknet verksamt på fyra sätt: Först vittnar det om kyrkans tillit till Guds trofasthet mot sitt folk och till Kristi närvaro hos sin kyrka genom den heliga Andens kraft intill tidens slut. För det andra uttrycker det kyrkans avsikt att vara trofast mot Guds initiativ och gåva genom att leva i den apostoliska tron och traditionen. För det tredje uttrycker biskopars deltagande i handpåläggningen deras och deras kyrkors godkännande av den som vigs och därmed av kyrkornas katolicitet. För det fjärde överför det ämbetet och dess auktoritet i enlighet med Guds vilja och instiftelse. I vigningsakten mottar sålunda en biskop tecknet på gudomligt erkännande och ett bestående uppdrag att leda sin speciella kyrka i alla kyrkors gemensamma tro och apostoliska liv.
- 49 Den kontinuitet, som kommer till uttryck i en biskops vigning till biskopsämbetet kan inte skiljas från kontinuiteten i livet och vittnesbördet inom det stift till vilket han kallats. I de speciella förhållanden som råder i våra kyrkor är den kontinuitet, som kommer till uttryck i innehavet av de historiska biskopssätena, mer än personlig. Omsorgen att bevara pastoralt liv och tjänst i en struktur av stift och församling återspeglar en avsikt hos kyrkorna att fortsätta att utöva den allmänliga kyrkans apostoliska tjänst åt ordet och sakramenten.

D. Den historiska biskopssuccessionen som ett tecken

- 50 Hela kyrkan är ett tecken på Guds rike. Vigningsakten är ett tecken på Guds trofasthet mot sin kyrka, framför allt i fråga om tillsynen av dess uppdrag. Att viga en biskop i

historisk succession (dvs i avsiktlig kontinuitet alltifrån apostlarna själva) är också ett tecken. När kyrkan handlar så, förmedlar den sin omsorg om kontinuiteten i dess liv och uppdrag som helhet och styrker sin beslutsamhet att manifesteras den apostoliska kyrkans förblivande kännetecken. För att göra tecknets innebörd fullt förståelig är det nödvändigt att i vigningsgudstjänsten ge en offentlig förklaring av kyrkans tro och en beskrivning av innebörden av det ämbete, som den nye biskopen kallas till. På så sätt får tecknet på historisk biskopssuccession en klar placering i sitt rätta sammanhang av fortsatt förkunnelse av Kristi evangelium och hans kyrkas uppdrag.

- 51 Användningen av den historiska biskopssuccessionens tecken garanterar inte i sig självt en kyrkas trohet mot den apostoliska tron, livet och uppdraget i alla dess delar. Under historiens gång har splittring kunnat uppträda inom kyrkor som använt sig av den historiska successionens tecken. Inte heller garanterar tecknet biskopens personliga trohet. Likafullt förblir bevarandet av tecknet en ständig uppfordran till trohet och enhet, en appell att vittna om och ett uppdrag att mer fullständigt förverkliga den apostoliska kyrkans bestående kännetecken.
- 52 Trohet mot hela kyrkans apostoliska kallelse bärs av mer än ett slags kontinuitet. Därför är en kyrka som bevarat den historiska biskopssuccessionens tecken fri att erkänna ett autentiskt biskopsämbete i en kyrka, som bevarat kontinuiteten i detta genom enstaka prästerlig/ presbyterial ordination vid tiden för reformationen. På samma sätt är en kyrka som bevarat kontinuiteten genom en sådan succession fri att gå in i en relation av ömsesidigt deltagande i biskopsvigningar med en kyrka som har bevarat den historiska biskopssuccessionen och att använda detta tecken utan att därför förneka sin tidigare apostoliska kontinuitet.
- 53 Det ömsesidiga erkännandet av våra kyrkor och ämbeten föregår teologiskt sett bruket av handpåläggningens tecken i den historiska succession. Återupptagandet av bruket av detta tecken innebär inte en negativ dom över ämbetena hos de kyrkor, som inte tidigare gjort bruk av detta tecken. Snarare innebär det ett medel att alltid och överallt göra kyrkans enhet och kontinuitet mer synlig.
- 54 I den utsträckning som våra ämbeten varit åtskilda har våra kyrkor saknat något av den fullhet som Gud önskar sitt folk (Ef 1:23, 3:17-19). Genom att gå vidare tillsammans och genom att betjänas av ett försonat och ömsesidigt erkänt biskopsämbete, kommer våra kyrkor att bli mer trogna sin kallelse och även mer medvetna om sitt behov av förnyelse. Genom ömsesidig delaktighet av liv och ämbete i närmare synlig enhet skall vi bli stärkta till att fortsätta Kristi uppdrag i världen.

E. Ett nytt skede

- 55 Genom graden av samstämmighet, som återgetts i det föregående, är det tydligt att vi har nått ett nytt stadium på vår färd tillsammans i tro. Vi har nått enighet om kyrkans väsen och syfte (Kapitel II), om dess tro och lära (Kapitel III), och särskilt om hela

kyrkans apostolicitet, det apostoliska ämbetet inom den och biskopsämbetet i kyrkans tjänst (Kapitel IV).

- 56 På grundval av denna samstämmighet tror vi
- att våra kyrkor i tillförsikt bör erkänna varandra som kyrkor och inträda i ett nytt förhållande;
- att varje kyrka som helhet har bevarat en äkta apostolisk succession i vittnesbörd och tjänst (IV A);
- att varje kyrka till sig fått förmedlat ett apostoliskt ämbete för ord och sakrament genom bön och handpåläggning (IV B);
- att varje kyrka bevarat en ordnad succession i biskopsämbetet inom ramen för en kontinuitet i dess pastorala liv, vilken särskilt kommer till uttryck i biskopsvigningarna och i erfarenheter och vittnesbörd från de historiska biskopssätena (IV C).
- 57 I ljuset av allt detta finner vi att tiden är inne, då alla våra kyrkor tillsammans kan bejaka värdet och bruket av den historiska biskopssuccessionens tecken (IV D). Detta innebär, att de kyrkor, där tecknet under en viss tid inte använts, är fria att erkänna värdet av detta tecken och bör ta det i bruk utan att förneka sin egen apostoliska kontinuitet. Detta innebär likaså, att de kyrkor där tecknet har använts är fria att erkänna det faktiska biskopsämbetet och bör bekräfta den apostoliska kontinuiteten hos de kyrkor, där biskopssuccessionens tecken under en viss tid inte har använts.

5. MOT NÄRMARE ENHET

A .Gemensam deklARATION

- 58 På grundval av vår gemensamma syn på kyrkans väsen och syfte, vår grundläggande enighet i tron och vår enighet om biskopsämbetet som ett sätt att uttrycka kyrkans apostolicitet (se kap II-IV i Borgå-överenskommelsen) rekommenderar vi, att våra kyrkor gemensamt antar:

BORGÅ-DEKLARATIONEN

Vi, Danska folkkyrkan (Den danske Folkekirke), Engelska kyrkan (Church of England), Estniska evangelisk-lutherska kyrkan (Eesti Evangeelne Luterlik Kirik), Den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland (Suomen evankelis luterilainen kirkko), Islands kyrka (Thjodkirka Islands), Irlands kyrka (Church of Ireland), Den evangelisk-lutherska kyrkan i Lettland (Latvijas Evangeliski Lutheriska Baznica), Den evangelisk-lutherska kyrkan i Litauen (Lietuvos Evangeliku Liuteronu Baznycia), Norska kyrkan (Den norske kirke), Skotska episkopala kyrkan (The Scottish Episcopal Church), Svenska kyrkan och Kyrkan i Wales (Yr Eglwys yng Nghymru), gör följande deklARATION:

- a
- i Vi erkänner varandras kyrkor som kyrkor tillhöriga Jesu Kristi ena, heliga, allmänliga och apostoliska kyrka och i sanning delaktiga i hela Guds folks apostoliska uppdrag;
 - ii vi erkänner, att Guds ord rent förkunnas i alla våra kyrkor, och att dopets och nattvardens sakrament rätt förvaltas;
 - iii vi erkänner, att alla våra kyrkor delar samma bekännelse av den apostoliska tron;
 - iv vi erkänner varandras ordinerade ämbeten som gåvor från Gud och som redskap för hans nåd, utrustade inte endast med Andens inre kallelse, utan också med Kristi uppdrag genom hans kropp, som är kyrkan;
 - v vi erkänner, att personlig, kollegial och gemensam tillsyn (episkopé) finns och utövas i alla våra kyrkor i en mångfald former, i en kontinuitet av apostoliskt liv, uppdrag och tjänst;
 - vi vi erkänner, att biskopsämbetet värderas och bevaras i alla våra kyrkor som ett synligt tecken, vilket uttrycker och tjänar kyrkans enhet och kontinuitet i apostoliskt liv, uppdrag och tjänst.

b

Vi förpliktar oss:

- i att dela ett gemensamt liv i uppdrag och tjänst, att be för och med varandra och att dela våra resurser;
- ii att välkomna varandras medlemmar att motta sakrament och pastorala tjänster;
- iii att betrakta döpta medlemmar av alla våra kyrkor som medlemmar av vår egen;
- iv att välkomna utlandsförsamlingar i de inhemska kyrkornas liv, för att ömsesidigt berika varandra;
- v att välkomna personer som i någon av våra kyrkor vigts av biskop till biskops-, präst- eller diakonämbetet att på inbjudan och i enlighet med vid varje tillfälle gällande förordningar utöva sitt ämbete inom den mottagande kyrkan utan att ordinerats på nytt;
- vi att normalt inbjuda varandras biskopar att delta i handpåläggningen vid biskopsvigning som tecken på kyrkans enhet och kontinuitet;
- vii att arbeta för en gemensam syn på den diakonala tjänsten;

- viii att åstadkomma lämpliga former för kollegialt och konciliärt rådslag vad gäller avgörande frågor om tro och kyrkoordning, liv och tjänst;
- ix att uppmuntra till rådslag mellan representanter för våra kyrkor och underlätta undervisning och idé- och informationsutbyte i teologiska och pastorala angelägenheter;
- x att tillsätta en kontaktgrupp med uppgift att vidare utveckla vår gemenskap och samordna förverkligandet av denna överenskommelse.

B. Gemensamma högtidsgudstjänster

59 Vi rekommenderar, att denna överenskommelse och vår nya gemenskap inleds och bekräftas vid tre centrala nattvardsgudstjänster, till vilka alla våra kyrkor inbjudes att vara representerade. Dessa gudstjänster skulle uttrycka:

vårt glädjefyllda accepterande av varandra;

vår gemensamma förpliktelse till Kyrkans tro och sakramental liv;

vårt välkomnande av berörda kyrkors medlemmar och präster som våra egna;

vår förpliktelse att gå in i gemensamt uppdrag.

Dessa gudstjänster bör innefatta:

uppläsning och undertecknande av Borgå-deklarationen;

en centralt placerad bön med tack för gångna tider och bön för varandra inför framtiden, där lutheraner ber för anglikaner och anglikaner för lutheraner;

fridshälsning;

gemensamt nattvardsfirande;

andra verbala och liturgiska uttryck för vårt liv i gemenskap.

C. Vidgat ekumeniskt engagemang

60 Vi gläder oss åt vår överenskommelse och den form av synlig enhet, som den möjliggör. Vi ser i denna ett steg mot den synliga enhet alla kyrkor, som är engagerade i den ekumeniska rörelsen, försöker tydliggöra. Vi ser inte denna vår överenskommelse som ett slutmål utan snarare som ett led i en strävan mot en vidare enhet. Denna strävan måste innefatta:

stärkande av de band som var och en av våra kyrkor har med andra kyrkor på lokal, nationell och internationell nivå;

fördjupning av de relationer som finns inom och mellan våra två världsvida gemenskaper och stöd till strävandena mot en närmare gemenskap mellan anglikanska och lutherskkyrkor i andra regioner, framför allt i relation till överenskommelser, som utarbetas i Afrika och Nordamerika;

vidareutveckling av existerande relationer till andra världsomspännande gemenskaper – framför allt till dem som vi har ekumeniska dialoger och överenskommelser med;

gemensamt stöd för våra lokala, nationella och regionala råd, Europeiska kyrkokonferensen och Kyrkornas världsråd.

61

Våra kyrkors gemensamma arv och kallelse så som de uttrycks i denna överenskommelse gör oss medvetna om vår plikt att bidra gemensamt till andras ekumeniska strävanden. Samtidigt är vi medvetna om vårt eget behov av att bli berikade av insikter och erfarenheter från kyrkor inom andra traditioner och andra delar av världen. Tillsammans med dem är vi redo att ställa oss till förfogande som redskap för Guds plan att frälsa och försona hela mänskligheten och hela skapelsen.